

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 2/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. januára 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť advokáta [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 15 C 72/2018 z 15. mája 2019, rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 Co 193/2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Nc 2/2019 z 8. októbra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť advokáta [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť advokáta [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie

základných práv podľa čl. 46 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 15 C 72/2018 z 15. mája 2019, rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 193/2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Nc 2/2019 z 8. októbra 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, priložených príloh a doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vo veciach sťažovateľa vyplýva, že sťažovateľ podal 8. januára 2013 na Okresnom súde Košice I návrh na začatie konania vo veci náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prvostupňový súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 40 C 226/2014 z 19. novembra 2015 tak, že návrhu čiastočne vyhovel a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Na základe podaného odvolania žalovanej strany rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 148/2016 z 1. marca 2017 tak, že potvrdil rozsudok prvostupňového súdu v zamietajúcom výroku a vo vyhovujúcom výroku rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci prvostupňovému súdu sa z konania nechali vylúčiť jeho sudcovia, na čo krajský súd uznesením okresnému súdu prikázal vec prejednať a rozhodnúť.

Okresný súd Košice-okolie rozsudkom sp. zn. 15 C 72/2018 z 15. mája 2019 rozhodol vo veci tak, že žalobu sťažovateľa zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal odvolanie.

3. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti uviedol, že po podaní jeho odvolania *«predmetné odvolanie „bolo akousi nepredvídanou zhodou okolností a náhod“ pridelené na prejednanie a rozhodnutie práve senátu 1 Co Krajského súdu v Košiciach.*

Ako som situáciu už v predchádzajúcom texte popisoval, nemal som, nemám a ani do budúcnosti nikdy nebudem mať rovnaký právny názor na danú právnu vec v porovnaní s právnym názorom prezentovaným senátom 1Co KS v Košiciach a tak som ešte dňa 10.09.2019 podal... príslušnému súdu, teda KS v Košiciach riadne odôvodnenú námietku zaujatosti, smerujúcu proti akejkoľvek nožnej účasti členov senátu 1 Co KS v Košiciach

v ďalšom pokračovaní predmetného konania a to aj vzhľadom na už týmto senátom prezentovaný právny názor vo veci, ktorý bol vlastne akýmsi prejednaním právneho názoru KS v Košiciach vo veci a v ktorom rozhodnutí sa tento senát vyjadroval vo veci podaného odvolania žalobcu proti rozsudku OS Košice č. k.: 15C/72/2019 takým spôsobom, že v rámci odôvodnenia odmietnutia odvolania proti rozsudku zo strany žalobcu, členovia senátu 1 Co rozhodli vo veci v prikróm rozpore so znením zákona.

... Presne postupujúc v súlade so zákonom som teda ešte dňa 11.09.2019 podal ako žalobca v predmetnej veci námietku zaujatosti konajúcich sudcov KS v Košiciach, členov senátu 1Co z už vyššie opísaných dôvodov, adresovanú na NS SR, kde konanie o tejto námietke bolo označená sp. zn.: 6 Ne 2/2019 (správne má byť 6 Nc, pozn.) a túto námietku vybavoval sudca NS SR JUDr. Ivan Machyniak, ktorý v závere svojho rozhodnutia konštatuje, že NS SR nezistil v práci senátu KS v Košiciach označeného ako 1Co žiadny dôvod daný zákonom v § 49 ods. 1 C.s.p. a preto podanej námietke nevyhovel.

... Totiž podrobnejším preštudovaním predmetného rozhodnutia NS SR som dospel ako žalobca k jednoznačnému presvedčeniu, že predmetné rozhodnutie NS SR bolo tak povediac „ušíte ako obvykle horúcou a pokrivenou ihlou“ a to skutočne nechcem klesnúť na úroveň akejsi ukecanej babky demokratky, ale za situácie, keď sudca NS SR poverený vypracovaním rozhodnutia vo veci sa viac ako samotnými dôvodmi podania námietky, venoval odpisom jednotlivých častí zákona a znenia jednotlivých jeho ustanovení a v neposlednej rade sa stanovisko NS SR výlučne vo svojom obsahu odvolávalo na obvyklé frázy, ba dokonca na vyhlásenia a prehlásenia samotných označených sudcov aktívnych v konaní o ich osobnej nezaujatosti v predmetom konaní, nedáva takéto rozhodnutie takú právnu istotu, aká by mala z takéhoto rozhodnutia jednoznačne vyplývať.

Odhlídnuc od všetkých uvedených dôvodov... ak budeme vychádzať z textu a zmyslu zákonnej úpravy náhrady škody spôsobenej orgánom štátu pri výkone verejnej moci, tak potom musím jednoznačne trvať na tom, že mnou podaný návrh na náhradu škody spôsobenej orgánom štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. ešte z roku 2013 je plne právne aj skutkovo opodstatnený, je doložený potrebnými dôkazmi vo veci a o veci a namietaný postup a konanie jednotlivých označených súdov v rámci jednotlivých súdnych konaní, alebo vyjadreniach sudcov vykonaných týmito v rámci ich jednotlivých podaní, je možné smelo hodnotiť ako konanie mimo rámca predmetu zákonnej úpravy

... Keďže ako to z uvedených faktov a opisu skutočnosti vyplýva, žalobca nie je schopný sa normálnou cestou s využitím bežných justičných praktík domôcť jednoduchej spravodlivosti v prejednávaní svojej právnej veci, ktoré sú príslušnými súdmi prejednávané už viac ako 10 rokov a tak som teda v pozícii žalobcu, ale najmä občana tohto štátu nútený využiť ten posledný zákonom ponúkaný spôsob dosiahnutia spravodlivého rozhodnutia svojej právnej veci, a preto podávam v zmysle § 25 ods. 3 Zákona o Ústavnom súde č. 283/1993 Z.z. ako sťažovateľ túto Ústavnú sťažnosť...».

4. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie tak, ako túto zásadu upravuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj právo na spravodlivé súdne konanie dané v ustanoveniach čl. 46 ods. 2, a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené.

Na základe vykonaného dokazovania Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie OS Košice - okolie č. k.: 15C/72/2019 (správne má byť 15 C 72/2018, pozn.) zo dňa 15.05.2019 vo veci nároku na náhradu škody spôsobenú orgánom štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. a taktiež zrušuje rozhodnutia KS v Košiciach č. k.: 1Co/193/2019 a uznesenie NS SR č. k.: 6 Ne/2/2019 (správne má byť 6 Nc, pozn.) zo dňa 08.10.2019 vo veci odmietnutia námietky zaujatosti sudcov KS v Košiciach a vracia predmetnú právnu vec na nové konanie a rozhodnutie pred súd prvej inštancie aj s náležitým poučením pre konajúci a následne konajúce súdy o spôsobe vedenia predmetného sporu a možnostiach rozhodnutia predmetnej právnej veci nároku na náhradu škody spôsobenej orgánom štátu pri výkone verejnej moci.

Titulom finančného zadosťučinenia priznáva Ústavný súd SR sťažovateľovi sumu odškodného vo výške 5.000.- euro, ktorá suma je splatná príslušným OS Košice I. v lehote danej rozhodnutím ÚS SR.“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa § 39 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde v každom podaní určenom ústavnému súdu sa musí uviesť, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, a musí byť podpísané.

8. Podľa § 43 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania musí okrem všeobecných náležitostí podľa § 39 obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, jeho bydlisko a sídlo, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

9. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiska v judikatúre ústavného súdu a posúdenie veci ústavným súdom

12. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 a § 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123 a § 124 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

14. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

15. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy, ktoré sťažovateľ uvádza v odôvodnení sťažnosti mimo petitu, je potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

16. Inak povedané, zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu. Ústavný súd nemôže vybočiť z rámca návrhu na rozhodnutie určeného sťažovateľom, nemôže rozhodnúť o niečom inom alebo navyše a nemôže ani sám vykonať konverziu sťažovateľom chybné formulovaného petitu ústavnej sťažnosti. V situácii, keď je petit ústavnej sťažnosti sťažovateľom z hľadiska práva nesprávne formulovaný, musí ústavný súd – s ohľadom na viazanosť ústavného súdu petitom – ústavnú sťažnosť odmietnuť.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavnú sťažnosť sťažovateľa v predloženom znení nemožno považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Jej nedostatok sa vzťahuje na sťažovateľom formulovaný návrh

na rozhodnutie (petit), ktorý nezodpovedá zákonným požiadavkám. V prvom bode petitu sťažovateľ navrhuje vysloviť porušenie svojich označených práv avšak bez toho, aby konkretizoval rozhodnutie alebo postup súdov, ktorými k porušeniu jeho práv malo dôjsť. V ďalšej časti petitu ústavnej sťažnosti sa síce domáha zrušenia rozhodnutia okresného súdu z 15. mája 2019, rozhodnutia krajského súdu „č.k.: 1Co/193/2019“ a uznesenia najvyššieho súdu z 8. októbra 2019, avšak bez toho, aby navrhol vysloviť, že akékoľvek základné či iné právo (práva) boli niektorým z týchto rozhodnutí alebo ich časťou porušené.

Naviac, sťažovateľ vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu v petite ústavnej sťažnosti neuviedol ani dátum jeho vydania a ako to vyplýva priamo z uznesenia najvyššieho súdu z 8. októbra 2019, v čase do podania tejto ústavnej sťažnosti rozhodnutie krajského súdu pod takouto spisovou značkou vyhlásené ani nebolo.

18. Z ústavnej sťažnosti, resp. jej petitu nie je poznateľné, vo vzťahu ku ktorému právoplatnému rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu by mal ústavný súd vysloviť porušenie ním označených základných práv. Avšak postup, pri ktorom by ústavný súd zrušil rozhodnutie všeobecného súdu bez predchádzajúceho vyslovenia, že práva sťažovateľa boli týmto rozhodnutím porušené, ústava a ani zákon o ústavnom súde neumožňujú. Zrušenie rozhodnutia je totiž viazané na vyhovenie ústavnej sťažnosti a deklarovanie, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva alebo slobody, prípadne ľudské práva a slobody sťažovateľa vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

19. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahovala návrh rozhodnutia vo veci samej (petit) vymedzený v súlade s čl. 127 ods. 1 ústavy a § 45 a § 123 zákona o ústavnom súde, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie v uvedenej veci, a v dôsledku uvedeného nedostatku by ústavný súd takto navrhovaný petit nemohol premietnuť do svojho rozhodnutia.

20. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorý je advokátom, teda osobou znalou práva, nespĺňa požiadavky kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

21. Okrem uvedeného ústavný súd pri skúmaní náležitostí ústavnej sťažnosti zistil, že obsahom tejto ústavnej sťažnosti, ale aj podaní, ktoré sťažovateľ adresoval okresnému súdu, sú aj hrubo urážlivé a útočné výroky sťažovateľa, dehonestujúce a neopodstatnené obvinenia adresované proti viacerým sudcom pôsobiacim na okresnom súde, ale predovšetkým i proti sudcom krajského súdu, čo môže predstavovať pohrdanie súdom. Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľ v tomto prípade výrokmi obsiahnutými v jeho podaniach prekročil hranicu normálnej kritiky a hrubo uráža druhého účastníka konania, a to v rozpore s princípom zachovávanía slušnosti a úcty k právam iných. Správanie sťažovateľa, ktorého cieľom je uškodiť reputácii druhého účastníka konania, je teda podľa názoru ústavného súdu možné označiť za zneužitie práva na podanie sťažnosti a je v rozpore s účelom takéhoto práva.

Používanie takýchto neadekvátnych výrokov proti orgánom verejnej moci a ich príslušníkom presahuje hranice normálneho správania a vyjadruje len dešpekt k právam, dôstojnosti a osobnosti iných.

22. Ústavný súd vo vzťahu k predmetnému správaniu účastníka poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej v zásade smie byť sťažnosť odmietnutá ako neprijateľná podľa čl. 35 ods. 3 dohovoru, pokiaľ bola vedome založená na nepravdivých faktoch a rovnako ak používa útočný, resp. hrubo urážlivý jazyk (Řehák v. Česká republika, rozhodnutie z 18. 5. 2004, č. 67208/01; Varbanov proti Bulharsku, rozsudok z 5. 10. 2000, sťažnosť č. 31365/96, bod 36, ECHR 2000-X).

23. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti a okolnosti prípadu mohol ústavný súd túto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí už iba z týchto dôvodov.

24. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, o ďalších návrhoch sťažovateľa formulovaných v sťažnostnom petite nebolo potrebné rozhodnúť.

25. Ústavný súd nad rámec už uvedeného len pre úplnosť poukazuje na to, že ústavný súd už v minulosti uznesením sp. zn. I. ÚS 96/2018 z 28. marca 2018 odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie svojich základných práv v totožnom konaní okresného súdu pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí, kde bol ústavným súdom upozornený na potrebu odôvodnenia ústavnej sťažnosti a jeho zosúladenia s petitom.

26. Na základe uvedeného rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu